

איך בונים סמינר | הרצאה חיצונית (שעה וחצי)

מטרות

1. החניכות ים ילמדו דרכים שונות שבעזרתן אפשר להעמיק בנושא נבחר
2. נדון על דרכים קבוצתיים לבחירת נושא.
3. נלמד את השלבים לבניית מערכי פעולות לסמינר.

הנחיות למדריכות ים

הפרויקט הקבוצתי לתוכנית השנתית של שכבת י"א הוא בניית והעברת סמינר לשכבה הבוגרת של בית הנוער (או בשילוב כמה בתי נוער). במהלך השנה החניכות ים יחשפו לתכנים העוסקים בגבולות וחציית גבולות - אישיים ושל אחרים. לאחר העמקה בנושאים שונים, על חברי הקבוצה לבחור יחד נושא אחד שנוגע בהתנהגות סיכונית/ חציית גבול, אותו יחקרו לעומק ולאחר מכן יבנו ויעבירו סמינר שיתווך את הנושא לחניכי השכבה הבוגרת.

במהלך השנה החניכות ים יחשפו להתנהגויות סיכוניות שונות, גבולות/חציית גבולות בהם הן. הם נתקלים בחיי היום-יום ודילמות שאיתן הן. הם מתמודדים. החניכות ים ילמדו כיצד לבחון כל נושא מנקודות מבט מרובות ויפתחו את המנגנון הביקורתי שלהן.ם.

הפרויקט יסכם את תהליך הלמידה וההעמקה של החניכות ים, לכן חשוב שבחירת נושא העמקה לסמינר, ההעמקה עצמה והתאמת המתודות שיבחרו להעביר יהיו תוצר של חשיבה קבוצתית משותפת.

ההרצאה החיצונית שנבחר להביא לחניכות ים היא למעשה החיבור בין גיבוש רעיון לכדי הוצאה לפועל - היא יכולה להיות בנושא ספציפי שיתן דוגמא והשראה לחניכות ים כדי לקבל תמונה ברורה וקו כללי איך בונים סמינר, או כזאת שתתן כלים מתודיים/יצירתית. דוגמאות אפשריות -

- איך בונים מטרות ורציונל לסמינר
- איך מתכננים משבצות תוכן, מה עיקר ומה טפל
- איך מפתחים יצירתיות/ גיבוש רעיון כקבוצה.
- איך מפתחים סקרנות כלפי למידה
- איך מיישמים רעיון חינוכי לכדי מתודות.
- איך מחליטים ביחד כקבוצה על נושא משותף? הצבעה דמוקרטית? שיחה קבוצתית? וכו'
- אופציה נוספת היא להביא הרצאה שיכולה לעזור להתמקד בנושא כלשהו שמתחיל לעניין אותם אבל קשה להחליט איזה נושא יבחרו
- נושא שקשה להעביר לחניכים אבל חשוב שיכירו בתחום הנושא השנתי "על הגבול"

יש עדיפות להביא אנשי חינוך שמנוסים בבניית סמינרים כדי שהחניכים יוכלו לשאול אותם איך להתחיל לבנות סמינר ומה צריכות להיות המטרות.

לאחר ההרצאה יש לקיים עיבוד עם החניכים ולשאול מה לוקחים מההרצאה

איך בונים סמינר? (שעה וחצי) אופציה ב' למקרה שלא תהיה הרצאה חיצונית

מהלך

1. סבב מה נשמע? (10 דק')

2. דיון פתיחה (15 דק')

- מתוך מי שהיו בסמינרים של קדימה, ספרו על החוויה שלכן. על התוכן והלמידה בסמינר (פעולות שזכורות לטובה, מה עניין אתכן. במיוחד, איך תתי הנושאים היו קשורים אחד לשני).
- מי שהיו בסמינרים אחרים (תנועות נוער או ביה"ס) מוזמנות. לשתף.
- אילו מיומנויות חשוב להכיר לפני שמתחילים לבנות סמינר?
- איך מחברים רעיון לכדי פעולה?
- איך מחברים מתודות מתאימות למסר שאנחנו רוצות. ים להעביר?
- מה הדרכים להעמיק בנושא?
- איפה מחפשים מידע?

3. הסבר לבניית תוכן של סמינר (30-40 דק') המדריכיות יסבירו איך בונים סמינר לפי שלבים

- בחירת נושא מרכזי - הפרויקט יעסוק בנושא אחד מרכזי, התנהגות סיכונית/ חוצה גבולות ספציפית שאותה יבחרו החניכות. ים לחקור לעומק. חשוב כמובן שהבחירה תעניין את כל חברי הקבוצה ושהנושא יהיה נרחב מספיק כדי שניתן יהיה לחלק אותו לתתי-נושאים שעליהם יוכלו לעבוד. שאלה לדיון:
 - יש לכם כבר רעיונות לנושא מרכזי? ניתן לעשות סבב שכל אחד יספר על נושא שלדעתו יכול להיות מעניין. (לא מפתחים על זה דיון ארוך!)
- בניית מטרות לנושא - מטרות חשובות כדי שנענה על השאלות - מה אנחנו רוצות. ים להשיג? למה אנחנו מקיימות. ים סמינר? אילו מסרים חשוב לנו להעביר? מתוך מחשבה על השאלות האלה, החניכות. ים ינסחו מטרות (ריאליות ורלוונטיות לנושא הנבחר), שיכוונו אותן. הם בכתובת התוכן ובתהליך ההעמקה בתתי-הנושאים. שאלה לדיון:
 - מה המטרה שלכם כלפי הסמינר הזה? תנו אחת שקשורה בתוכן של הסמינר ואחת שקשורה לחיבור הקבוצתי ביניכם.
- חשיבה על רציונל ופירוק לתתי נושאים - אחרי בחירת הנושא המרכזי והגדרת המטרות, חשוב לנסח רציונל שיהיה קו מנחה לפעולות בסמינר. בנוסף החניכות. ים נדרשים לחלק את הנושא המרכזי לתתי-נושאים אותם הן. ים ירצו לחקור, רצוי להתחלק לצוותים כדי שלכל אחד. ת יהיה תפקיד מוגדר ותת-נושא שהוא. היא אחראית. עליו.

התנסות:

בשלב כזה עושים סיעור מוחות. למשל אם בחרנו נושא כמו לקיחת למידה בבתי הספר, איך נחלץ מתוך זה תתי נושאים? (אפשר לצייר שמש אסוציאציות ולחשוב על שמות של משבצות). לאחר שאגרנו כמות של תתי נושאים, נוכל לחשוב באופן רציונאלי מה קודם למה ומה עיקר וטפל. שאלה לדין:

- יצא למישהו מכם לבנות פעולה בעבר? ספרו על השלבים על פיהם עבדתם

● חשיבה על מתודות למידה שונות כדי לעניין את התוכן

ניתן לשחק משחק עם החניכים, כולם מקבלים את אותו הנושא ועליהם להעביר את הנושא בדרך יצירתית. לכל אחד יש 5 דק' להעביר, מתחלקים לזוגות/שלושות. לאחר שנתנו לחניכים להתנסות שואלים:

- האם אופני הפעולה של הזוגות היו שונים? מה השוני ומה דומה?
- הייתה פעילות שקרתה בחוץ? היה שילוב של מוזיקה/ תמונות/ סרטים/ תאטרליות/ משהו כלשהו?
- לדעתם זה חשוב לגוון בדרכי הלמידה? (במתודות)
- מה השוני בין הלמידה שאתם חווים בבית הנוער לבין הלמידה שאתם חווים בבית הספר? מטרת הדין היא להבין מהי מתודה ומה החשיבות שלה כדי לעורר סקרנות ועניין בלמידה

4. זמן עבודה (20-10 דק') לאחר ההסבר של המדריכים ניתן לצאת לעבודה כקבוצה, לחשוב ביחד על נושא מרכזי לסמינר

5. פינה אישית (15 דק') - החניכים מביאים נושא שקשור ב"על הגבול". נושא שמערער גבולות אישיים או חברתיים, שיש עליו ספקות, שצריך להעלות למודעות וכו'. הנושאים שהחניכים יביאו הם הנושאים שמתוכם יבחרו לעשות פרויקט/סמינר. יש להקפיד לבצע את החלק הזה בפעולה. הוא אחד החלקים החשובים ביותר בשלב העמקה. זו הדרך לפתח סקרנות ועניין בקרב החניכים. מהי פינה אישית? חניך מביא/ה נושא מעולם התוכן שלו/ה ומעביר/ה פרזנטציה לקבוצה (אפשר גם להנחות דיון בקבוצה) במשך 15 דק'. לאחר סבב ראשון של הקבוצה, אפשר לתת נושא לפינה אישית- סוגיות חברתיות, אקטואליה, מוזיקה, וכו'